

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Rozvíjení interkulturních kompetencí ve školách

Akreditovaný kurz dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

informace pro účastníky kurzu

Kurz „**Rozvíjení interkulturních kompetencí ve školách**“ je akreditován MŠMT jako Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) s celkovým rozsahem **80 hodin**, z nichž **50 hodin** tvoří prezenční výuka a **30 hodin** odborná praxe ve vybraných mateřských a základních školách v Praze.

Prezenční výuka proběhne od **7. 3.** do **13. 5. 2023**. Závěrečná zkouška se bude konat v **květnu/červnu 2023**.

Odborná praxe v rozsahu 30 hodin bude probíhat kdykoliv **od poloviny března do května 2023**, dle časových možností účastníka.

Kurz se bude konat v prostorách **Pražského kreativního centra** na Staroměstském náměstí 1/4, Praha 1.

obsah kurzu

Modul 1. Interkulturní práce (32 vyučovacích hodin)

Tematický blok 1: Interkulturní práce na školách

Lektorky: Mgr. Natallia Allen, Ing. Anna Ignatěna, Mgr. Světlana Popovyčová, Mgr. Barbora Hanzalová, Mgr. Jana Remenárová, MA.

7 vyučovacích hodin

Během tohoto bloku budou účastníci seznámeni s konceptem a vývojem interkulturní práce v ČR, bude jim představeno, kdo je interkulturní pracovník a jaké jsou jeho kompetence. Důraz bude kladen na možnosti interkulturní práce na školách (MŠ, ZŠ), které pomáhají při procesu začleňování dětí/žáků s OMJ a jejich rodičů do českého vzdělávacího systému. Účastníci se dozvědí v jakých konkrétních situacích může interkulturní pracovník školám pomoci a které organizace interkulturní práci nabízí. Zaměříme se také na komunikační proces mezi rodičem s OMJ a školou, který je nedílnou součástí interkulturní práce. Poukážeme na situace, kdy je potřeba zvýšené a specifické komunikace s rodičem, který neovládá český jazyk. Účastník by tak měl být schopen porozumět své roli v celkové komunikaci a vyvarovat se zbytečným chybám, které mohou způsobit zhoršení výukového a komunikačního procesu. Výuka bude probíhat formou přednášek, bude doplněna skupinovou diskuzí, prací s texty, interaktivními cvičeními a příklady dobré praxe ze škol kde mají s interkulturní prací zkušenost. Účastníkům budou shrnuty dosavadní zkušenosti z výkonu interkulturní práce ve školním prostředí. V závěru je věnován prostor diskuzi nad perspektivami „školní interkulturní práce.“

Tematický blok 2: Interkulturní mediace

Lektorka: Jana Bilíková (praktická část)

5 vyučovacích hodin

Anotace: Účastníkům budou představeny základní pojmy, cíl mediace, důvody volby mediace a oblasti, kde se nejvíce využívá (typy sporů), dále také principy, fáze mediace, role a zázemí mediátora. Účastníci si procvičí některé poradenské a mediační dovednosti, jako je např. aktivní naslouchání. Důraz bude kladen na mediaci v interkulturních tématech. Výuka bude probíhat interaktivní formou a bude doplněna kazuistikami s oblasti školství

Tematický blok 3: Interkulturní komunikace

Lektorka: Mgr. Dana Moree, Dr.

8 vyučovacích hodin

Anotace: Vyjasnění očekávání účastníků - po představení obsahu bloku bude s účastníky vedena řízená diskuze metodou sociometrie. Diskuze bude zaměřena především na to, co si účastníci z výuky chtějí odnést, zda jsou orientováni spíše na kognitivní nebo dovednostní složku kurzu. Práce se sebou - práce s interkulturními tématy vyžaduje kromě znalostí a dovedností pedagogického charakteru i určitou míru interkulturní senzitivity a schopnost reflexe vlastní práce. Po úvodním tréninku interkulturní senzitivity se účastníci zaměří na to, jak pracovat s identitou a kulturními rozdíly. Účastníkům bude představen jeden z nástrojů zaměřený na reflexi vlastního prožívání - koncept strachů a potřeb (více viz Moree, D., Základy interkulturního soužití). Kulturní rozdíly - účastníci budou seznámeni s různými úrovněmi, na kterých se mohou setkat s kulturními rozdíly a budou reflektovat situace, ve kterých kulturní rozdíly hrají důležitou roli.

Tematický blok 4: Řešení náročných/konfliktních situací ve školství v souvislosti s dětmi a rodiči s OMJ

Lektorky: PhDr. Daniela Vodáčková

8 vyučovacích hodin

Anotace: V rámci tohoto bloku se účastníci seznámí se zákonitostmi, které se obecně dotýkají krizových a náročných situací ve škole: zákonitosti lidského prožívání v krizi a reakce na traumatizující podněty. Na konkrétních situacích budou ukázány postupy a možnosti práce a) se silnými a vyhrocenými emocemi b) s neobvyklým a vyhroceným chováním modulovaným krizovými a traumatizujícími podněty c) s prožíváním a chováním, které zahrnuje sféru autoagresivního jednání (sebepoškozování a sebevražedné prožívání a jednání) d) krizové situace, které jsou primárně spojeny s odlišným mateřským jazykem: da) důsledky jazykových a interkulturních nedorozumění db) důsledky traumatizace spojené s válkou a uprchlictvím dc) projevy šikany a dalších sociálních jevů spojených s odlišností a znevýhodněním. Zvláštní zřetel bude věnován prevenci nežádoucích jevů.

Předpokladem je sledovat a řešit dané jevy v systému: děti – rodiče – interkulturní asistenti – pedagogové.

Cílové kompetence: Získat povědomí o zákonitostech krizových jevů. Získat dovednost otevřít a řešit vybrané problémové situace a krizové situace. Zorientovat se v možnostech získat odbornou podporu na úrovni školy a služeb z psychosociální sféry.

Tematický blok 5: Komunitní tlumočení

Lektorka: Mgr. Jiřina Holkové

4 vyučovací hodiny

Anotace: Během tohoto bloku bude účastníkům představen koncept komunitního tlumočení a jeho specifika především s ohledem na to, že se jedná o tlumočení nejen mezi různými jazyky, ale také mezi kulturami a různými sociálními kontexty, které je občas potřeba vysvětlovat komunikujícím stranám. Účastníci se seznámí s etickými zásadami, jimiž se komunitní tlumočnický řídí, a se základními technikami, které při tomto tlumočení využijí (konsekutivní tlumočení, šeptané simultánní tlumočení a tlumočení z listu). K osvojení tlumočnických technik přispěje praktický nácvik s využitím "role play" a simulace komunikačních situací. Dle profilu účastníků budou využity buď nácvikové techniky pouze v českém jazyce, nebo v kombinaci s cizím jazykem. Důraz bude kladen na tlumočení situací vyplývajících z potřeb každodenní komunikace mezi školou a rodinami žáků s odlišným mateřským jazykem.

Modul 2. Vzdělávání dětí a žáků s OMJ (18 vyučovacích hodin)

Tematický blok 1: Úvod do tématu, legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání. Klíčoví aktéři ve výchovně-vzdělávacím procesu

Lektor: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D.

4 vyučovací hodiny

Anotace: Během tohoto bloku budou účastníci kurzu seznámeni s vybranou legislativou (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.) a základními pojmy a opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání (opatření pro děti a žáky se SVP, plánování výuky a práce s plány podpory), s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti.

Tematický blok 2: Proces začleňování dětí a žáků s OMJ v MŠ a ZŠ

Lektorka: MgA. Hana Mlynářová

4 vyučovacích hodiny

Anotace:

Tento blok povede metodička začleňování žáků s OMJ na školách. Bude zaměřen na proces začleňování dětí s OMJ z pohledu školy. Účastníci se seznámí s tím, jak může škola postupovat např. při zápisu dítěte s OMJ do MŠ, vstupu dítěte do MŠ a problematikou adaptace na školní prostředí. Seznámí se také s praktickými tipy, jak žákům s OMJ ulehčit vstup do ZŠ, jakou jim nabídnout podporu

během prvních týdnů pobytu ve třídě (např. příprava na příchod, poskytnutí patronů, tvorba komunikačních kartiček, slovníček, obrázkový režim dne, PLPP apod.), zapojení do výuky a klasifikace, podpůrná opatření pro žáky s OMJ a spolupráce se ŠPZ, jazyková diagnostika, výuka ČDJ, konkrétní principy a metody v heterogenním kolektivu školní třídy s přihlédnutím na přítomnost dítěte/žáka s OMJ.

Tematický blok 3: Příklady dobré praxe při začleňování dětí a žáků s OMJ

Lektorky: Ing. Anna Ignatěna, Šárka Schejbalová

4 vyučovací hodiny

Anotace: Během tohoto bloku se účastníci seznámí s příklady dobré praxe při začleňování dětí/žáků s OMJ z vybraných pražských škol z pohledu učitelky, interkulturní pracovnice ze ZŠ a asistentky pedagoga pro děti s OMJ v MŠ. Účastníci budou seznámeni s tím, jak na těchto školách pracují s dětmi/žáky s OMJ v rámci individuální práce i v rámci skupiny vrstevníků. Na konkrétních příkladech si ukáží, jak vytvářet pozitivní multikulturní klima ve třídě a celé škole, zaměří se také na rozvíjení spolupráce s rodiči nejen dětí/žáků s OMJ. Účastníci se dozvědí, co je třeba zohlednit jak při adaptačním období dítěte/žáka s OMJ tak v obdobích následujících. Ujasní si, jakou roli hraje v procesu začleňování dětí/žáků s OMJ učitel, asistent pedagoga, interkulturní pracovník či komunitní tlumočník aj. Budou představeny možnosti využití dostupných výukových materiálů, literatury, didaktických pomůcek, konkrétních her, tištěných a webových zdrojů, které se na daných školách osvědčily.

Tematický blok 4: Psychologické aspekty migrace

Lektorka: Mgr. Darja Kovářová

6 vyučovacích hodin

Anotace: Během tohoto bloku se účastníci seznámí s psychologickými aspekty migrace dětí a dospívajících a životem v několika kulturách. Účastníci se budou věnovat zejména vybraným psychologickým fenoménům, které souvisejí s adaptací na život ve dvou kulturách a projevují se často ve školním prostředí: fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a další. Výuka bude probíhat formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi a interaktivní cvičení, během kterých budou mít účastníci možnost reflektovat možný dopad psychologických aspektů migrace na proces vzdělávání.

Modul 3. Odborná praxe na vybrané MŠ, ZŠ (30 hodin)

Anotace: Prezenční výuka bude doplněna odbornou praxí na vybraných MŠ, ZŠ v rámci které budou mít účastníci kurzu možnost procvičit získané interkulturní dovednosti a prohloubit své znalosti v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Praxe bude zajištěna realizátorem kurzu (osobou, která bude v rámci toho kurzu akreditovaná), který bude mimo jiné poskytovat stážistům organizační a metodickou podporu. Na samotném pracovišti bude vždy praxe vedena mentorem odborné praxe - zástupcem

hostitelské organizace. Během praxe se budou účastníci zapojovat do následujících činností (podle požadavků hostitelské organizace):

- zprostředkování komunikace mezi dětmi a žáky s OMJ, jejich rodinou a personálem školy;
- zprostředkování praktických informací o každodenním chodu školy, školského zařízení dětem a žákům s OMJ a jejich rodině (např. Školní řád, pravidla pro omlouvání, režim dne v MŠ/ZŠ informace o stravování apod.). Podpora dítěte/žáka s OMJ v adaptaci na školní prostředí;
- předcházení případným nedorozuměním a konfliktům, mediace, vysvětlování kulturních a sociálních kontextů;
- zprostředkování kontaktů rodinám dětí a žáků s OMJ na poradenském pracovišti, NNO (právní a sociální poradenství apod.);
- poradenství v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do procesu vzdělávání (účast na přípravě přijetí dítěte/žáka s OMJ do MŠ/ZŠ, podílení se na tvorbě PLPP, účast na přípravě pomůcek, sdílení dobré praxe, metodických materiálů, reflexe psychologických aspektů migrace a jejich dopadů na proces vzdělávání apod.);
- účast na/nebo iniciace volnočasových aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ;
- účast na/nebo iniciace komunitních a školních/mimoškolních aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ a jejich rodin a širší veřejnosti.

kontakt

Mgr. Barbora Hanzalová

E-mail: hanzalova@inbaze.cz

GSM +420 775 277 388

Harmonogram kurzu „Rozvíjení interkulturních kompetencí na školách”

den	datum	čas	předmět výuky	lektor	místo konání
úterý	07.03.2023	14:00 - 18:00	Úvodní informace ke kurzu Úvod do tématu, legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání. Klíčoví aktéři ve výchovně-vzdělávacím procesu	Mgr. Barbora Hanzalová Mgr. Klára Martinovská, Ph.D.	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
čtvrtek	09.03.2022	14:00 - 16:30	Interkulturní práce na školách I.	Mgr. Natallia Allen	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	21.03.2023	14:00 - 17:15	Proces začleňování dětí/žáků s OMJ v MŠ a ZŠ	MgA. Hana Mlynářová	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	28.03.2023	14:00 – 17:15	Interkulturní práce na školách II.	Ing. Anna Ignatěňa Mgr. Jana Remenárová, MA. Mgr. Barbora Hanzalová Mgr. Světlana Popovyčová	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	04.04.2023	14:00 – 17:15	Interkulturní komunikace I.	Mgr. Dana Moree, Dr.	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město

úterý	11.04.2023	14:00 - 17:15	Interkulturní komunikace II.	Mgr. Dana Moree, Dr.	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	18.04.2023	14:00 - 17:15	Příklady dobré praxe při začleňování dětí/žáků s OMJ v MŠ a ZŠ	Ing. Anna Ignatěna Šárka Schejbalová	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
sobota	22.04.2023	9:15 - 14:00	Psychologické aspekty migrace	Mgr. Darja Kovářová	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	02.05.2023	14:00 -18:00	Interkulturní mediace	Mgr. Jana Bilíková	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
úterý	09.05.2023	14:00 - 17:15	Tlumočení v interkulturní práci	Mgr. Jiřina Holcupová	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
sobota	13.05.2023	9:30-16:00	Řešení náročných/konfliktních situací ve školství v souvislosti s dětmi a rodiči s OMJ	PhDr. Daniela Vodáčková	Pražské kreativní centrum Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město